

Raadsvoorstel

Raadsnummer:	2025-019	Zaaknummer:	1635031
Onderwerp:	Vaststelling 5e herziening bestemmingsplan Buitengebied 2017 (uitvoering motie 2022-026 inzake scheurverbod)		
Korte inhoud:	De '5e herziening van het Bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2' bevat het voorstel tot aanpassing van artikel 36, lid 1 kolom B en C door het scheurverbod voor blijvend grasland in de agrarische bestemmingen in Polder Arkemheen aan te passen.		

Datum B&W:	15 april 2025	Portefeuillehouder:	Heutink-Wenderich
-----------------------	----------------------	----------------------------	--------------------------

Voorstel

U wordt voorgesteld:

1. in te stemmen met het voorstel voor een aantal aanpassingen in artikel 36 lid 1 kolom B en C uit het 'bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2', inclusief de beoordeling van de zienswijzen, zoals opgenomen in de 'Nota beoordeling zienswijzen 5e herziening bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2';
2. de '5e herziening van het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2' gewijzigd vast te stellen met inachtneming van de voorstellen tot aanpassing van het plan in de nota genoemd onder punt 1;
3. reclamanten en overige belanghebbenden per brief te informeren over uw besluit;
4. de '5e herziening van het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2' op de gebruikelijke wijze te publiceren.

Inleiding

Op 30 mei 2022 heeft uw gemeenteraad unaniem de motie 'Scheurverbod vogelrichtlijngebieden binnen Natura 2000-gebieden' aangenomen (Betreffende voorstelnummer: 2022-026, volgnummer 4.1). In deze motie roept u ons op te bekijken of het noodzakelijk is om lokaal beleid (daaronder in ieder geval begrepen het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017) aan te passen aan een motie van het Tweede Kamerlid Boswijk c.s. en indien nodig de raad daartoe een voorstel aan te bieden.

Aanleiding tot motie gemeenteraad

Op 8 maart 2022 is in de Tweede Kamer de motie Boswijk c.s. (27428/nr. 390) aangenomen. In deze motie verzoekt de Tweede Kamer de minister om voor Vogelrichtlijngebieden binnen Natura-2000 gebieden een uitzondering te maken voor het scheurverbod, zodat eens in de tien jaar het noodzakelijke onderhoud aan het grasland kan worden gedaan.

De motie van Boswijk c.s. is aanleiding geweest voor uw raad om de motie 'Scheurverbod vogelrichtlijngebieden binnen Natura 2000-gebieden' aan te nemen.

Inmiddels is het verbod te scheuren in de landelijk regels van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) aangepast.

Waarom aanpassen regels

Artikel 36, lid 1 de kolommen B en C in het 'Bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017' verbiedt het scheuren van blijvend grasland in het vogelrichtlijngebied binnen Natura-2000 gebied in Polder Arkemheen. Nu de motie van Boswijk c.s. in de landelijke RVO-regels is geïmplementeerd staat de regeling uit het bestemmingsplan

agrarische ondernemers in de polder in de weg om grasland te verbeteren of te vernieuwen als de noodzaak daartoe bestaat. Om deze reden is er een 'ontwerp 5^e herziening bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2' ter inzage gelegd met het voorstel de regels in artikel 36, lid 1 aan te passen aan de gewijzigde landelijke regelgeving.

Op het ontwerpvoorstel zijn zeven zienswijzen ingediend

Het ontwerp van de 5^e herziening heeft ter inzage gelegen van 21 december 2023 t/m 31 januari 2024. In deze periode zijn zeven zienswijzen op het ontwerp ingediend. Deze zienswijzen zijn geanonimiseerd samengevat, beoordeeld en beantwoord in de 'Nota beoordeling zienswijzen 5^e herziening bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2'.

De zienswijzen geven ons aanleiding u voor te stellen de 5^e herziening gewijzigd vast te stellen. De nota treft u als bijlage 1 bij dit voorstel aan.

Provinciale verordening

Het scheurverbod geldt tevens voor het door de provincie aangewezen weidevogelgebied en Gelders natuurnetwerk. Deze gebiedsaanduidingen beogen verschillende doelen te beschermen, maar liggen nagenoeg over elkaar heen. Het opheffen van het scheurverbod in Natura 2000-gebied betekent dat het scheurverbod ook in het grootste deel van het weidevogelgebied en het Gelders natuurnetwerk wordt afgeschaft.

De provincie stelt in haar zienswijze dat scheuren moet worden aangemerkt als een nieuwe activiteit of ontwikkeling. Deze zijn volgens de Omgevingsverordening Gelderland (artikel 2.51a) alleen mogelijk wanneer deze geen nadelige gevolgen hebben voor de functie als broedgebied voor weidevogels.

Daarmee is, naar het oordeel van de provincie, het ontwerpvoorstel in strijd met de provinciale verordening voor zover het om het weidevogelgebied gaat.

Overleg met direct betrokken stakeholders

Met de provincie, Stichting Natuur en Milieu Noordwest Veluwe en LTO Noord Nederland, afdeling Gelderse Vallei zijn afspraken gemaakt voor een maatwerkoplossing. Het ontwerpvoorstel is aangepast aan deze maatwerkoplossing.

Kort samengevat komt deze maatwerkoplossing erop neer dat het scheurverbod voor *blijvend grasland* in de polder wordt geschrapt, mits de eigenaar voldoet aan de voorwaarden en de werkzaamheden eerst meldt bij het college. Deze maatwerkoplossing is ook aan de drie overleg partijen ter beoordeling voorgelegd.

De provincie kan met de maatwerkoplossing instemmen, waarbij deze instantie een voorkeur uitspreekt om er een meldingsplicht aan te koppelen. Agrariërs moeten bij het college melding maken als zij willen scheuren of frezen. Op deze wijze kan de gemeente monitoren of het scheuren plaatsvindt volgens de afgesproken voorwaarden.

LTO Noord Nederland, afdeling Gelderse Vallei kan ook met het voorstel instemmen, maar ziet liever de meldingsplicht achterwege blijven. Deze plicht is niet nodig, omdat in het overleg over het beheerplan Polder Arkemheen de convenantpartijen de wens om te monitoren en indien nodig in te grijpen en te reguleren al naar voren hebben gebracht.

Stichting Natuur en Milieu Noordwest Veluwe blijft voorstander van het in stand houden van het scheurverbod en het toepassen van een vergunningstelsel vanwege het belang van het behouden van structuurrijke graslanden voor de gunstige staat van instandhouding van weidevogels. De stichting ziet ruimte in enkele kleine deelgebieden aan de westzijde van de polder Arkemheen om welwillend om te gaan met een ontheffingsverzoek om te kunnen scheuren.

Het bestemmingsplan is aangepast aan de maatwerkoplossing met een meldingsplicht overeenkomstig de wens van de provincie. De gewijzigde herziening treft u als bijlage 2 bij dit voorstel aan.

Beoogd effect

Het juridisch vastleggen van een regeling in het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2 die tegemoet komt aan de overwegingen uit de motie van de gemeenteraad en de belangen van de verschillende betrokken stakeholders en grondeigenaren.

Argumenten

1.1 Het is noodzakelijk om lokaal beleid aan te passen

De regeling in artikel 36, lid 1 in kolom B en C van het bestemmingsplan Buitengebied bevat een verbod op scheuren of frezen van grasland in (1) de hydrologische beschermingszone, (2) natura 2000-gebied, (3) het gelders natuurnetwerk en een vergunningplicht in (4) het polderlandschap en (5) het weidevogelgebied ten behoeve van graslandvernieuwing en/of verbetering en ten behoeve van doorzaaien. Deze vijf gebiedsaanduidingen beogen een verschillend beschermingsregime, maar liggen nagenoeg één op één over elkaar heen.

In de motie Boswijk c.s. van 8 maart 2022 vraagt de Tweede Kamer de regering om voor Vogelrichtlijngebieden een uitzondering te maken voor het scheurverbod, zodat eens in de tien jaar het noodzakelijk onderhoud aan het grasland kan worden gedaan waarbij de doelstelling van Goede landbouw- en milieuconditie 9 (GLMC 9), bescherming van habitats en soorten, niet wordt geschaad. Aan deze vraag ligt de overweging ten grondslag dat graslanden onderhoud nodig hebben voor de goede opbrengst die nodig is om, in lijn met de kringlooplandbouw, eiwitten zo veel mogelijk van eigen land af te halen. Nu het scheurverbod voor blijvend grasland in Vogelrichtlijngebieden in Nederland is geschrapt staat artikel 36, lid 1 van het bestemmingsplan voor het buitengebied in de weg voor grondeigenaren om hun graslanden te onderhouden als dit nodig is. Omdat de geldende regeling in het bestemmingsplan de praktische doorwerking van de motie Boswijk c.s. in de weg staat, wordt u gevraagd in te stemmen met het voorstel artikel 36, lid 1 kolom B en C op de betreffende onderdelen aan te passen.

1.2 De voorgestelde regeling is een afspraak tussen de meest betrokken stakeholders

In een zienswijze heeft de provincie u laten weten dat het provinciaal belang onvoldoende is meegewogen in het ontwerpvoorstel. De provincie stelt dat het afschaffen van het verbod op scheuren of frezen ten behoeve van vernieuwing of verbetering van grasland moet worden aangemerkt als een nieuwe activiteit of ontwikkeling. Nieuwe activiteiten of ontwikkelingen zijn op grond van de bindende verordening van de provincie alleen toegestaan wanneer deze geen nadelige gevolgen hebben voor de functie als broedgebied voor weidevogels. Een vergunningplicht ligt voor de hand waarbij de ondernemer moet aantonen dat er geen nadelige gevolgen zijn. Zo'n aanvraag neemt in de praktijk echter enkele maanden tot wel een half jaar in beslag. Het gevolg is dat de ondernemer niet kan handelen als het noodzakelijk is het grasland te verbeteren of te vernieuwen om dieren (meestal melkkoeien) buiten te kunnen laten grazen of het gras te hooien voor voer in de wintermaanden. Met de meest direct betrokken stakeholders is de voorgestelde maatwerkoplossing opgesteld. Het voorstel komt tegemoet aan de verschillende belangen die er in Polder Arkemheen spelen. Daar dient wel de opmerking bij geplaatst te worden dat één van de stakeholders de gemeente per brief heeft laten weten voorkeur te blijven geven aan handhaving van de bestaande regeling.

1.3 Het voorstel komt voor een deel aan de kritiek van reclamanten tegemoet

In totaal hebben zeven reclamanten gebruik gemaakt van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen. Alle zeven ingediende zienswijzen zijn binnen de termijn van terinzagelegging ontvangen en in behandeling genomen. De zienswijzen zijn betrokken in het overleg met de drie stakeholders. De zienswijzen zijn ook in overleg met de reclamanten geanonimiseerd met de stakeholders gedeeld. Het voorstel tot aanpassing van artikel 36 lid 1 komt voor een deel tegemoet aan de kritiek van reclamanten. Deze wijzigingen zijn gemotiveerd en toegelicht in de nota. De nota treft u als bijlage 1 bij dit voorstel aan.

2.1 Om de motie uit te voeren dient het bestemmingsplan voor het buitengebied gewijzigd te worden

Om de motie concreet uit te kunnen voeren is het noodzakelijk enkele bestaande regels uit het geldende bestemmingsplan voor het buitengebied te wijzigen. Daarom hebben wij het voorstel tot aanpassing uit de nota juridisch vastgelegd in een 5^e herziening van het bestemmingsplan Buitengebied.

Omdat het uw bevoegdheid is bestemmingsplannen vast te stellen, wordt u voorgesteld in te stemmen met de 5^e herziening van het bestemmingsplan Buitengebied. Het gewijzigde bestemmingsplan is als bijlage 2 bij dit voorstel gevoegd.

3.1 Reclamanten worden geïnformeerd over uw besluit

Alle reclamanten hebben een brief ontvangen waarmee zij in kennis zijn gesteld van ons voorstel aan u om het bestemmingsplan gewijzigd vast te stellen. In de brief is hen de gelegenheid geboden te reageren op de maatwerkoplossing. Zij zijn ook uitgenodigd om in te spreken bij dit agendapunt tijdens uw vergadering in de raadscommissie om hun standpunt met u te delen.

Na afloop van uw besluit ontvangen de reclamanten opnieuw een brief. In deze brief worden zij in kennis gesteld van uw besluit. Dit is de zogeheten mededelingsplicht die voortvloeit uit de Algemene wet bestuursrecht.

U wordt gevraagd in te stemmen met de brief aan deze reclamanten, zie bijlage 3.

4.1 Publiceren en bekendmaken besluit tot vaststelling

Na besluitvorming in de gemeenteraad wordt het vaststellingsbesluit via een openbare kennisgeving bekend gemaakt. Daarmee legt u het plan voor beroep ter inzage. In deze fase krijgt een ieder die een zienswijze heeft ingediend of kan aantonen een belang te hebben in het plangebied de gelegenheid in beroep te gaan bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Het plan dient, gelet op deze verplichte kennisgeving, op de gebruikelijke wijze opnieuw gepubliceerd te worden door het elektronisch bekend te maken op de website officiëlebekendmakingen.nl (Gemeentebled), in de Stad Nijkerk (Gemeentepagina) en op de gemeentelijke website.

Omdat het verplicht is het besluit bekend te maken wordt u gevraagd in te stemmen met de publicatie van het vaststellingsbesluit.

Kanttekeningen

1.1 Beheerplan Arkemheen polder wordt aangepast aan Europees beleid

De Europese Commissie heeft Nederland verzocht om maatregelen te nemen om het leefgebied van de grutto beter te beschermen. Om deze reden wordt de grutto een Natura 2000-doelsoort in onder andere Polder Arkemheen, net als de smient en de kleine zwaan dat nu al zijn. Er komen maatregelen om te zorgen dat de populatie van grutto's in Polder Arkemheen groeit en weer gezond wordt. De verwachting is dat de andere weidevogelsoorten in Arkemheen van de maatregelen zullen profiteren.

Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid, en Natuur (LVVN) zal met een wijzigingsbesluit de grutto als broedvogel toevoegen aan het Natura 2000-gebied Arkemheen. Dit ministerie stelt de doelen en onderbouwt deze in het wijzigingsbesluit.

De verwachting is dat LVVN voor de zomer een ontwerp-wijzigingsbesluit ter inzage legt. Daarin staan de doelen en de onderbouwing van het wijzigingsbesluit. Na deze inspraakperiode verwerkt het ministerie de ingediende zienswijzen en stelt vervolgens het aanwijzingsbesluit definitief vast. De verwachting is dat dit eind van dit jaar zal zijn.

Vervolgens zal de provincie maatregelen moeten nemen. Dit betekent dat de provincie opnieuw gaat werken aan het beheerplan voor de polder. Het is nog niet duidelijk of er een afzonderlijk beheerplan volgt of dat de bescherming van de grutto geïntegreerd wordt in het ontwerpbeheerplan voor Polder Arkemheen dat er momenteel al ligt. In het beheerplan voor de grutto neemt de provincie de beschikbare kennis uit het gebied mee. Het zal daardoor langer duren voordat het ontwerpbeheerplan klaar is en de inspraak in kan.

Het nieuwe beheerplan kan op termijn aanleiding geven de gemeentelijke regelgeving erop aan te passen.

2.1 Melden in geval van noodzaak om grasland te scheuren

Aan de regels is een voorwaarde gekoppeld om bij het college van B&W te melden als er een noodzaak bestaat grasland te scheuren om het te verbeteren of te vernieuwen. In het veld wordt deze noodzaak door een deskundig ecoloog gecontroleerd voordat er met de werkzaamheden een aanvang mag worden gemaakt. Het toepassen van het instrument 'melding' is nieuw en moet zich nog in de praktijk bewijzen.

2.2 Relatie vaststellingsbesluit bestemmingsplan en Omgevingswet

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Nu het ontwerp van deze 5^e herziening vóór deze datum in procedure (terinzagelegging) is gebracht, blijft de Wet ruimtelijke ordening van toepassing tot het moment waarop dit bestemmingsplan onherroepelijk is. Daarom gelden tot dit moment ook nog de procedurevereisten uit de Wet ruimtelijke ordening en de daarmee samenhangende Algemene Wet bestuursrecht. Vanaf het moment dat het bestemmingsplan onherroepelijk is maakt het vanaf dat moment deel uit van het zogeheten tijdelijke omgevingsplan (overgangsregeling naar het door u vast te stellen Omgevingsplan Gemeente Nijkerk).

Financiën

De kosten die samenhangen met het opstellen van deze herziening komen voor rekening van de gemeente. De nieuwe ontwikkelingen die zijn opgenomen in deze herziening betreffen kleine ontwikkelingen waarvoor het niet noodzakelijk is een afzonderlijke overeenkomst met grondeigenaren op te stellen. Er behoeft om deze reden ook geen exploitatieplan opgesteld te worden.

Communicatie

Met Stichting Natuur en Milieuzorg Noordwest Veluwe, LTO Noord Nederland, afdeling Gelderse Vallei en Provincie Gelderland is overleg gevoerd over het voorstel. Aan de partijen zijn meerdere opties voorgelegd. In het overleg is het uitgewerkte voorstel als meest gewenste compromis naar voren gekomen. Het voorstel is voor toetsing wederom aan de drie partijen ter beoordeling voorgelegd. Het definitieve voorstel is vertaald in de voorliggende 5^e herziening van het bestemmingsplan Buitengebied.

Dit voorstel is in aanloop naar de behandeling van het bestemmingsplan in uw raad aan alle reclamanten en LTO toegestuurd. Hen is de gelegenheid geboden te reageren op het voorstel. Eventueel ingekomen reacties voegen wij als bijlage bij ons voorstel.

Vervolg

Na besluitvorming in uw raad dient de vaststelling van het bestemmingsplan bekendgemaakt te worden en voor de duur van zes weken ter inzage te worden gelegd, zodat belanghebbenden beroep kunnen instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Indien er geen beroep wordt ingesteld is het bestemmingsplan een dag na afloop van de beroepstermijn onherroepelijk.

Reclamanten ontvangen een brief waarin uw besluit tot vaststelling van de 5^e herziening van het bestemmingsplan Buitengebied aan hen wordt medegedeeld. In deze brief wordt hen gewezen op de mogelijkheid tegen uw besluit in beroep te gaan bij de Afdeling rechtspraak van de Raad van State.

Naast deze formele afronding sturen wij de grondeigenaren en overige betrokkenen bij het agrarisch natuurbeheer een brief met een brochure waarin wij de aanpassingen in het plan uitleggen. Daarin staat uitgelegd hoe er in het geval van noodzaak om grasland te verbeteren of te scheuren moet worden gehandeld. In de brochure staat aangegeven hoe de ondernemer aan de voorwaarden uit de regels kan voldoen.

Bijlagen

Bijlage 1: Nota beoordeling zienswijzen 5^e herziening bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2.

Bijlage 2: 5^e herziening van het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2.

Bijlage 3: Brief aan reclamanten (mededelingsbesluit).

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
de secretaris, de burgemeester,

de heer drs. J.G. de Jager

mevrouw T.T.E. de Jonge-Ruitenbeek

RAADSBESLUIT

Nummer: 2025-019

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 15 april 2025;

gelet op artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening

besluit:

1. in te stemmen met het voorstel voor een aantal aanpassingen in artikel 36 lid 1 kolom B en C uit het 'bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2', inclusief de beoordeling van de zienswijzen, zoals opgenomen in de 'Nota beoordeling zienswijzen 5^e herziening bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2';
2. de '5^e herziening van het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2' gewijzigd vast te stellen met inachtneming van de voorstellen tot aanpassing van het plan in de nota genoemd onder punt 1;
3. reclamanten en overige belanghebbenden per brief te informeren over uw besluit;
4. de '5^e herziening van het bestemmingsplan Buitengebied Nijkerk 2017, veegplan 2' op de gebruikelijke wijze te publiceren.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Nijkerk d.d.22 mei 2025,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. VERHOEF-FRANKEN

mevrouw T.T.E. DE JONGE-RUITENBEEK